

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.
ครั้งที่ ๓
วันพุธที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

กรรมการวิสามัญ ผู้มาประชุม คือ

๑. พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม
๒. นายศิริชัย โชติรัตน์
๓. พลเอก มารุต ปิ๋ชโชตะสิงห์
๔. นายแสวง บุญมี
๕. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
๖. นายคำณูณ สิทธิสมาน
๗. พลเอก ไตรรัตน์ รังคะรัตน์
๘. นางนิพัทธา อมรรัตนเมธา
๙. พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์
๑๐. นายสุรชัย ภู่งประเสริฐ
๑๑. ศาสตราจารย์อู๋อดม รัฐอมฤต
๑๒. พลโท กนิษฐ์ ชาญปรีชญา
๑๓. พลโท ชัยยุทธ พร้อมสุข
๑๔. พลเอก ธนดล สุรารักษ์
๑๕. พลเอก ไพชยนต์ คำทันเจริญ
๑๖. พลเอก ภาณุวัชร นาควงษ์
๑๗. พลเอก วิชิต ศรีประเสริฐ
๑๘. นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ
๑๙. พลเรือโท สนธยา น้อยฉายา
๒๐. พลเอก สุรวัช บุตรวงษ์
๒๑. พลอากาศเอก อติศักดิ์ กลั่นเสนาะ
๒๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวี สุรฤทธิกุล
๒๓. รองศาสตราจารย์พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต
๒๔. นายบรรชา พงศ์อายุกุล
๒๕. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง
๒๖. นายพัชโรดม ลิ้มปิษเฐียร

- ประธานคณะกรรมการวิสามัญ
รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง
รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ
โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
โฆษกและที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ

กรรมการวิสามัญ ผู้ลาการประชุม คือ

๑. พลโท สุรใจ จิตต์แจ้ง
๒. ศาสตราจารย์สนิท อักษรแก้ว
๓. พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย
๔. พลโท สมโภชน์ วังแก้ว
๕. พลตรี สันติพงศ์ ธรรมปิยะ

ผู้ช่วยเลขานุการประจำคณะกรรมการวิสามัญตามข้อบังคับฯ ผู้มาประชุม คือ

- นายปริญญา แสงแก้วเขียว	นิติกรชำนาญการ
	กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๑
	สำนักกรรมการ ๑

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการวิสามัญมาครบองค์ประชุมแล้ว พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการวิสามัญได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปได้ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

๑. พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการวิสามัญได้กล่าวขอบคุณ นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ โฆษกคณะกรรมการวิสามัญที่ได้แถลงข่าวความคืบหน้าการดำเนินการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญต่อสื่อมวลชน และได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำสรุปผลการประชุมในแต่ละคราว เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการแถลงข่าวของทีมโฆษกคณะกรรมการวิสามัญด้วย

๒. เอกสารข่าวสาร บทวิเคราะห์ วิจัยที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายพรรคการเมือง ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้รวบรวมไว้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ โดยจะเฝ้าติดตามตรวจสอบและรวบรวมความคิดเห็นของสาธารณชนที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ผ่านสื่อต่างๆ มารายงานให้คณะกรรมการวิสามัญได้รับทราบในทุกคราวประชุม และในครั้งนี้มีเอกสารข่าวสารที่เกี่ยวข้องมารายงานให้ที่ประชุมได้รับทราบจำนวน ๓ ฉบับ ดังนี้

(๑) คอลัมน์ : มุมมองใหม่ : บังคับให้เสียค่าสมาชิกพรรคขัฒรัฐธรรมนูญ ในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ วันพุธที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐ หน้า ๙

(๒) หัวข้อข่าว : สนช. ยันไม่เซตซีโร่พรรคการเมืองแวนค่าสมาชิก ๑๐๐ บาท ในหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ๓๖๐° วันพุธที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐ หน้า ๘

(๓) หัวข้อข่าว : กม. พรรคการเมือง ของร้อนรอวันเดือด ในหนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ วันพุธที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐ หน้า B๕

๓. เอกสารสรุปผลการพิจารณาครั้งที่ ๒ วันอังคารที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐

๔. ขอเชิญให้กรรมการวิสามัญเข้าร่วมเป็นสมาชิกในไลน์กลุ่มชื่อ “พรป. พรรคการเมือง” ด้วยวิธีการสแกน QR Code ที่ฝ่ายเลขานุการได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารข้อมูลของคณะกรรมการวิสามัญตลอดการพิจารณา

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

- ที่ประชุมมีมติให้เลื่อนการรับรองบันทึกการประชุมจำนวน ๒ ครั้ง ไปรับรองในคราวประชุมครั้งต่อไป ดังนี้

๑. ครั้งที่ ๑ วันจันทร์ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐
๒. ครั้งที่ ๒ วันอังคารที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่เสนอเพื่อพิจารณา

- พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. โดยเริ่มจากมาตรา ๑๖ เป็นต้นไป

ก่อนที่จะเข้าสู่การพิจารณา พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานกรรมการวิสามัญ ได้มอบหมายให้กรรมการวิสามัญซึ่งเป็นผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและกรรมการวิสามัญซึ่งเป็นผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้นำประเด็นปัญหาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. กลับไปพิจารณาศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำกลับมาพิจารณาอีกครั้งในคราวประชุมต่อไป ดังนี้

๑) กรณีถ้าจะเสนอให้มีการจำแนกสมาชิกออกเป็น ๒ ประเภท คือ ประเภทที่ไม่จ่ายค่าบำรุงสมาชิก และประเภทที่จ่ายค่าบำรุงสมาชิก ซึ่งควรที่จะมีสิทธิและหน้าที่ต่างกันอย่างไรได้บ้าง และจะเกี่ยวข้องสืบเนื่องไปกระทบมาตราใดบ้าง

๒) กรณีบทบัญญัติมาตรา ๙๐ วรรค ๓ ในรัฐธรรมนูญที่ได้กำหนดไว้ว่าการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อต้องให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย จะมีวิธีการดำเนินการอย่างไร และในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในมาตราใดบ้าง

๓) กรณีการจัดเก็บเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกพรรคการเมืองจะสามารถทำผ่านระบบบัญชีธนาคารของรัฐบาลได้หรือไม่

มาตรา ๑๖

ไม่มีการแก้ไข

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

นายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีธร กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่ามาตรา ๑๖ เป็นการกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหารพรรคการเมือง วาระการดำรงตำแหน่ง และกำหนดอายุผู้ที่จะมีตำแหน่งบริหารพรรคการเมืองจะต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้ว ส่วนรายละเอียดของตำแหน่งต่างๆ จะไปกำหนดข้อบังคับของแต่ละพรรคการเมือง

นางนิพัทธา อมรัตน์เมธา ที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ ได้สอบถามว่าวาระการดำรงตำแหน่งจะเป็นได้กี่วาระ ซึ่งนายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีธร ได้ตอบข้อซักถามว่าวาระการดำรงตำแหน่งเป็นเรื่องที่แต่ละพรรคการเมืองจะกำหนดไว้ในข้อบังคับ

มาตรา ๑๗**รอกการพิจารณา****ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการการวิสามัญ**

นายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีธร กรรมการการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่ามาตรา ๑๗ เป็นการกำหนดเกี่ยวกับกระบวนการการจดทะเบียนจัดตั้ง ซึ่งพรรคการเมืองจะต้องมีข้อมูลและหลักฐานครบถ้วนตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ เมื่อเอกสารหลักฐานครบถ้วนแล้วนายทะเบียนก็จะนำเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ในกรณีที่พรรคการเมืองมีเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ นายทะเบียนก็จะมีหนังสือแจ้งให้ผู้จดทะเบียนไปดำเนินการแก้ไขภายในกำหนดระยะเวลา ๖๐ วัน และถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไขก็ให้นายทะเบียนรายงานคณะกรรมการเพื่อมีมติไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองนั้น ส่วนในวรรค ๓ จะเป็นการกำหนดไว้รองรับเกี่ยวกับกรณีที่หากเกิดกรณีการผิดหลงเมื่อนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไปแล้วโดยที่ข้อบังคับของพรรคการเมืองนั้นอาจไม่ถูกต้องเนื่องจากข้อบังคับของพรรคการเมืองมีจำนวนข้อที่เยอะมาก จึงอาจเป็นไปได้ที่จะมีการรับจดทะเบียนโดยผิดหลง ในวรรค ๓ จึงกำหนดให้เพิกถอนข้อบังคับนั้นและให้นายทะเบียนแจ้งมติของคณะกรรมการให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองทราบเพื่อแก้ไขข้อบังคับนั้นให้ถูกต้อง และได้ให้สิทธิกับพรรคการเมืองที่ถูกเพิกถอนการจัดตั้งหรือไม่ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งให้สามารถร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งถือเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ

นายศิระชัย โชติรัตน์ รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้สอบถามว่าถ้อยคำในวรรคแรกกับวรรคสอง ซึ่งใช้คำว่า “มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖” กับ “มาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖” ต่างกันอย่างไร ซึ่งนายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีธร ได้ให้ข้อมูลว่าในวรรคแรกเป็นเอกสารหลักฐานที่ต้องยื่นโดยต้องครบถ้วนทั้งหมด ส่วนในวรรคสองเป็นข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ในบางกรณีมาตราใดมาตราหนึ่ง

นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ กรรมการการวิสามัญ ได้สอบถามเกี่ยวกับกรณีตามวรรค ๓ ซึ่งมีถ้อยคำที่ว่าเมื่อปรากฏในภายหลังว่าข้อบังคับนั้นไม่ถูกต้องก็จะมีการสั่งให้มีการแก้ไขปรับปรุง แต่ในทางปฏิบัติหากในระหว่างระยะเวลาตามที่ให้แก้ไขปรับปรุงพรรคการเมืองโต้แย้งว่าข้อบังคับนั้นไม่ผิด เมื่อพ้นระยะเวลานั้นแล้วจะมีผลอย่างไร ซึ่งนายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีธร ได้ให้ข้อมูลว่าในวรรค ๓ มีความมุ่งหมายเพื่อให้มีการแก้ไขเมื่อเกิดกรณีผิดหลง ส่วนการโต้แย้งจะเป็นขั้นตอนที่กระทำในภายหลังตามวรรค ๔ ซึ่งเป็นกรณีที่พรรคการเมืองยืนยันที่จะไม่แก้ไขตามวรรค ๓

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานกรรมการการวิสามัญ ได้สอบถามเกี่ยวกับกรณีหากเกิดการโต้แย้งกันระหว่างพรรคการเมืองกับคณะกรรมการจะมีวิธีการดำเนินการตีความเบื้องต้นอย่างไรก่อนที่จะยื่นศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งนายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีธร ได้ให้ข้อมูลว่าสามารถใช้แนวทางตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้ โดยการรับฟังความคิดเห็นของพรรคการเมืองก่อนที่คณะกรรมการจะใช้ดุลพินิจวินิจฉัย

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานกรรมการการวิสามัญ ได้สอบถามเกี่ยวกับกรณีตามวรรค ๓ เมื่อพ้นระยะเวลาแล้วพรรคการเมืองไม่มีการแก้ไขหรือแก้ไขไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพ ประเด็นคือใครจะเป็นคนสั่งและคำสั่งนั้นจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือไม่ ซึ่งนายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีธร ได้ให้ข้อมูลว่ากรณีการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองจะมีบทบัญญัติกำหนดไว้ในมาตรา ๘๕ ซึ่งวรรค ๒ กำหนดไว้ว่าให้คณะกรรมการประกาศการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งการสิ้นสภาพตามมาตรา ๑๗ วรรค ๓ จะเป็นการสิ้นสภาพโดยผลของกฎหมาย

นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ กรรมการวิสามัญ ได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการตามวรรค ๓ ว่าในถ้อยคำที่ว่า “คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ต้องดำเนินการแก้ไขข้อบังคับให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว หากไม่มีการแก้ไขหรือยังแก้ไขไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง” ซึ่งกรณีของการแก้ไขไม่ครบถ้วนจะมีมาตรฐานเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร และเพื่อความเป็นธรรมกับพรรคการเมืองควรที่จะกำหนดแนวทางหรือขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นร่วมกันก่อนหรือไม่ ซึ่งศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต ได้ให้ข้อมูลว่าในกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาร่วมกันถึงคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะมาใช้อำนาจหน้าที่ในเรื่องนี้ และการใช้ดุลพินิจของบุคคลเหล่านี้ก็จะต้องรับฟังในระดับหนึ่ง

นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ กรรมการวิสามัญ ได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับสิทธิของพรรคการเมืองในกรณีที่มีการโต้แย้งกันเกี่ยวกับข้อบังคับของพรรคการเมือง ซึ่งหากพรรคการเมืองมีการยกเหตุผลตามข้อบังคับที่เป็นสากลขึ้นต่อสู้คณะกรรมการควรที่จะรับฟัง และประเด็นการแก้ไขให้ครบถ้วนพรรคการเมืองควรที่จะได้สิทธิในการอ้างตามข้อบังคับสากล และกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการควรที่จะรับฟังพรรคการเมืองอย่างเพียงพอ ซึ่งจะเกิดความเป็นธรรมกับพรรคการเมืองด้วย

นายแสวง บุญมี รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการกรณีเกิดการโต้แย้งขึ้นระหว่างพรรคการเมืองกับคณะกรรมการตามกฎหมายการเลือกตั้ง ซึ่งสิ่งที่คณะกรรมการจะให้กับผู้ถูกกล่าวหาในลำดับแรกคือข้อกล่าวหาและสิทธิที่จะได้ชี้แจงข้อเท็จจริงจนกว่าจะได้ข้อมูลที่ครบถ้วนแล้ววินิจฉัย แต่อย่างไรก็ตามในมาตรา ๑๗ ยังมีกระบวนการให้ความเป็นธรรมโดยศาลรัฐธรรมนูญอีกขั้นตอนหนึ่งด้วย และเห็นว่ากระบวนการขั้นตอนการให้ความเป็นธรรมน่าจะเพียงพอ

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานกรรมการวิสามัญ ได้สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการตามวรรคแรกว่าสามารถกำหนดกรอบเวลาการดำเนินการไว้ได้หรือไม่ ซึ่งนายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีเยียร ได้ให้ข้อมูลว่าการกำหนดขั้นตอน ระยะเวลา หรือวิธีการดำเนินการต่างๆ เป็นอำนาจหน้าที่ที่คณะกรรมการหรือนายทะเบียนจะกำหนดขึ้นตามมาตรา ๘ วรรค ๒

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานกรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการกรณีหากเกิดการโต้แย้งขึ้นระหว่างพรรคการเมืองกับคณะกรรมการว่าคณะกรรมการควรที่จะกำหนดกระบวนการและขั้นตอนในการให้สิทธิกับพรรคการเมืองที่จะชี้แจงโต้แย้งได้อย่างเต็มที่ และระยะเวลาการดำเนินการของนายทะเบียนตามวรรคแรกควรที่จะกำหนดให้ไว้ชัดเจนด้วย

พลเอก มารุต ปิยะโชติสังข์ รองประธานกรรมการวิสามัญ คนที่สอง ได้สอบถามว่ากำหนดระยะเวลา ๓๐ วัน ที่จะต้องแก้ไขข้อบังคับให้สมบูรณ์นับเมื่อใด ซึ่งนายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีเยียร ได้ให้ข้อมูลว่าทั้งกรณีตามวรรค ๒ และวรรค ๓ เริ่มนับเวลานับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

รองศาสตราจารย์พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต กรรมการวิสามัญ ได้สอบถามว่าในการแก้ไขข้อบังคับพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการจัดให้มีการประชุมใหญ่หรือไม่ ซึ่งหากจะต้องจัดประชุมใหญ่ระยะเวลา ๓๐ วันจะเพียงพอหรือไม่ ซึ่งนายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีเยียร ได้ให้ข้อมูลว่าจะต้องดำเนินการจัดประชุมใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายก็ไม่ได้กำหนดจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมไว้เป็นจำนวนมากซึ่งกำหนดไว้เพียง ๒๕๐ คนก็สามารถจัดประชุมได้

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานกรรมาธิการวิสามัญ ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการจัดประชุมใหญ่เพื่อแก้ไขข้อบังคับพรรคการเมืองว่าอาจมีความยากลำบากในทางปฏิบัติ และระยะที่กำหนดให้อาจจะไม่เพียงพอ จึงขอเสนอให้แก้ไขจำนวนวันโดยขอขยายเวลาเป็น ๖๐ วัน

พลเอก สุรวัช บุตรวงศ์ กรรมาธิการวิสามัญ ได้ให้ข้อสังเกตว่ากรณีปรากฏในภายหลังว่าข้อบังคับของพรรคการเมืองที่ได้ยื่นไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ ในช่วงระหว่างการหาเสียงจะมีผลกระทบกับพรรคการเมืองอย่างยิ่งเพราะฉะนั้นการขยายเป็น ๖๐ วันจะเพียงพอหรือไม่

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานกรรมาธิการวิสามัญ ได้เสนอความเห็นว่าหากปรากฏในภายหลังว่าข้อบังคับของพรรคการเมืองที่ได้ยื่นไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ ในช่วงระหว่างการหาเสียงจะมีผลกระทบกับพรรคการเมืองซึ่งอาจจะทำการแก้ไขไม่ทันเวลาจะพิจารณากำหนดให้สามารถขยายเวลาเพิ่มอีกได้หรือไม่

พลเอก วิชิต ศรีประเสริฐ กรรมาธิการวิสามัญ ได้เสนอความเห็นว่าการรับรอง (approved) ข้อบังคับของพรรคการเมืองควรที่จะทำให้แล้วเสร็จก่อนการเลือกตั้ง

นายแสวง บุญมี รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบเอกสารประกอบการยื่นขอจดทะเบียนพรรคการเมืองที่ผ่านมาว่าในทางปฏิบัติหากไม่มีข้อบกพร่องมากเจ้าหน้าที่ก็จะแนะนำให้แก่เลย ซึ่งกรณีที่จะเกิดข้อผิดพลาดมีน้อยมาก แต่ที่จะเป็นปัญหาในอนาคตก็เพราะมีการเชื่อมโยงไปสู่การสืบสภาพของพรรคการเมือง ซึ่งเป็นประเด็นที่คู่ต่อสู้ทางการเมืองอาจนำมากล่าวอ้างได้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง กรรมาธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่ากรณีการขยายเวลาเพิ่มจาก ๓๐ วันเป็น ๖๐ วัน ตามเหตุผลที่อาจเกิดในช่วงเวลาการเลือกตั้งก็เป็นเรื่องที่คณะกรรมการวิสามัญสามารถกระทำได้ตามวิธีการแก้ไขกฎหมาย แต่การที่จะกำหนดให้สามารถขยายเวลาเพิ่มเติมได้อีกอาจเป็นเรื่องที่พรรคการเมืองใช้เพื่อเป็นการถ่วงเวลาได้และอาจส่งผลกระทบต่อมาตรา ๘๕ ที่บัญญัติเกี่ยวกับการสืบสภาพความเป็นพรรคการเมือง ดังนั้นหากจะขยายเป็น ๖๐ วันก็ไม่ติดใจ หรือหากเห็นว่ามีเพียงพอจะขยายเป็น ๙๐ วันก็ได้ แต่หากจะกำหนดไว้ ๖๐ วันแล้วให้สามารถขยายเวลาออกไปได้อีกก็จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจซึ่งจะมีผลกระทบต่อมาตรา ๘๕

นายศิระชัย โชติรัตน์ รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้เสนอความเห็นว่าการพิจารณาตรา ๑๗ วรรค ๓ ที่มีการขยายเวลาให้กับพรรคการเมือง และประเด็นการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการกำหนดกรอบเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการหรือนายทะเบียนให้แล้วเสร็จตามวรรคแรก เป็นเรื่องที่สังคมหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรที่จะได้รับทราบถึงการดำเนินการของคณะกรรมการวิสามัญ และอาจเป็นการสร้างการรับรู้หรือสร้างทัศนคติที่ดีต่อกรรมาธิการวิสามัญ จึงเห็นควรให้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการได้ร่างข้อความเพื่อให้โฆษกคณะกรรมการวิสามัญได้นำไปประกอบการแถลงข่าวด้วย

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานกรรมาธิการวิสามัญ ได้อภิปรายสรุปว่าที่ประชุมเห็นชอบร่วมกันที่จะแก้ไขระยะเวลาในวรรค ๓ จาก ๓๐ วันเป็น ๖๐ วัน และขอให้กรรมาธิการวิสามัญ ซึ่งเป็นผู้แทนจากสำนักงานกฤษฎีกาได้ยกร่างเกี่ยวกับขั้นตอนการขยายเวลาเพิ่มเติมออกไปอีก เพื่อนำกลับมาพิจารณาในประเด็นนี้อีกครั้งในคราวต่อไป และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการได้ร่างข้อความในประเด็นการแก้ไขขยายเวลาของวรรค ๓ ออกไปเป็น ๖๐ วัน และการที่คณะกรรมการวิสามัญได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการกำหนดกรอบเวลาการทำงานของคณะกรรมการหรือนายทะเบียนในวรรคแรกให้ชัดเจน เพื่อให้โฆษกคณะกรรมการวิสามัญได้นำไปประกอบการแถลงข่าวด้วย

มติที่ประชุม**มาตรา ๑๗****รอกการพิจารณา**

“มาตรา ๑๗ ในกรณีที่คำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและเอกสาร และหลักฐานที่ยื่นพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองถูกต้องและครบถ้วนตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและให้ประกาศการจัดตั้งพรรคการเมืองนั้น ในราชกิจจานุเบกษา

หากนายทะเบียนเห็นว่าคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง หรือเอกสาร หรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองในเรื่องใดไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนทราบพร้อมด้วยเหตุผลเพื่อแก้ไขให้แล้วเสร็จ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไขหรือยังแก้ไข ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้นายทะเบียนรายงานคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและมีมติไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนแจ้งมติของคณะกรรมการให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ

ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าข้อบังคับของพรรคการเมืองที่ได้ยื่นไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ ให้นายทะเบียนรายงานคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและมีมติ ให้เพิกถอนข้อบังคับนั้นและให้แจ้งมติของคณะกรรมการให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ ในการนี้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ต้องดำเนินการแก้ไขข้อบังคับให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในสามสิบหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วหากไม่มีการแก้ไขหรือยังแก้ไขไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง

ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองหรือหัวหน้าพรรคการเมืองมีสิทธิ ยื่นคำร้องคัดค้านมติของคณะกรรมการตามวรรคสองหรือวรรคสามต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติของคณะกรรมการ”

มาตรา ๑๘**ไม่มีการแก้ไข****ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ**

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่ามาตรา ๑๘ เป็นแนวทางที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าควรที่จะมีกระบวนการที่สามารถยืดหยุ่นได้ใน ทางปฏิบัติ จึงกำหนดให้มีขั้นตอนเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมโดยให้โอกาสกับคณะบุคคลที่จะมาขอ ยื่นคำขอจัดแจ้งไว้ล่วงหน้าได้ ซึ่งจะมีผลให้สามารถมีสิทธิใช้ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมายหรือนโยบายต่างๆ ได้ จากนั้นจึงไปรวบรวมจำนวนคนให้ได้ ๕๐๐ คน จัดหาทุนประเดิมให้ได้ครบตามจำนวน จัดทำคำประกาศ อุดมการณ์ แล้วจึงมาดำเนินการตามเงื่อนไขมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ ให้ครบถ้วนภายใน เวลา ๑๘๐ วันนับแต่นายทะเบียนได้รับแจ้งไว้ แต่ถ้าไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วันซึ่งเป็น จำนวนวันที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าเพียงพอที่จะดำเนินการได้ก็ให้คำขอจัดแจ้งนั้นสิ้นผลไป แต่ก็ไม่ตัดสิทธิที่จะมาขอดำเนินการต่อหากสามารถดำเนินการได้ ส่วนวิธีการการยื่นคำขอก็ให้เป็นหน้าที่ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการขึ้น และชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายก็

เป็นหลักทั่วไปปกติที่จะต้องไม่ไปเข้าหรือฟ้องหรือคล้ายคลึงกับพรรคการเมืองอื่นที่ได้รับจดทะเบียนแล้ว หรือพรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนจัดตั้งแล้ว

นายศิระชัย โชติรัตน์ รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้สอบถามว่า ระยะเวลา ๑๘๐ วัน มาจากฐานคิดใด ซึ่งนายธนาวัฒน์ สังข์ทอง ได้ให้ข้อมูลว่าระยะเวลา ๑๘๐ วัน เท่ากับ ๖ เดือนหรือครึ่งปี ซึ่งเป็นเวลาที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าพอสมควรที่จะดำเนินการจดทะเบียนได้แล้วเสร็จ

นายณัฐพล สิงห์สิริสิทธิ์ ฝ่ายเลขานุการ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมเกี่ยวกับข้อคิดเห็นของพรรคการเมืองจากผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญว่าพรรคการเมืองมีความเห็นว่าการดำเนินการตามมาตรา ๑๘ อาจเกิดความลักลั่นในทางปฏิบัติได้ เพราะจะทำให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจำนวน ๑๕ คนได้ไปซึ่งสิทธิที่จะใช้ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองก่อนผู้ขอจดทะเบียนจัดตั้งตามมาตรา ๙ ซึ่งนายธนาวัฒน์ สังข์ทอง ได้ให้ข้อมูลว่าการดำเนินการก็สามารถทำได้ทั้ง ๒ ทางคือดำเนินการตามมาตรา ๙ หรือจะดำเนินการตามมาตรา ๑๘ ก่อนก็ได้ ซึ่งสามารถมองได้ทั้งทางบวกและทางลบ แต่หากมองในทางบวกก็เป็นเรื่องของ การเตรียมการซึ่งผู้ยื่นคำขอแจ้งพยายามที่จะดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยอาจจะใช้ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองไปเป็นเครื่องมือในการประกาศนโยบายหรืออุดมการณ์ของพรรคการเมืองได้

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานกรรมการวิสามัญ ได้สอบถามว่ากรณีชื่อชื่อย่อ ตามมาตรา ๑๘ และเชื่อมโยงไปถึงมาตรา ๑๐ วรรค ๒ ซึ่งในร่างกฎหมายเก่าไม่มีถ้อยคำตอนท้าย แต่ในร่างฉบับนี้มีปรากฏขึ้นมาใหม่ว่า “และต้องไม่ซ้ำ ฟ้อง หรือคล้ายคลึงกับพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์หรือพระนามของพระราชวงศ์ หรือที่มุ่งหมายให้หมายถึงพระมหากษัตริย์หรือพระราชวงศ์” ความตอนนี้นำมาซึ่งจะต้องนำมาใส่ในมาตรา ๑๘ เพื่อให้ได้ใจความที่สมบูรณ์ด้วยหรือไม่ ซึ่งนายธนาวัฒน์ สังข์ทอง ได้ให้ข้อมูลว่าชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐ วรรค ๒ เป็นการอธิบายเงื่อนไขไว้อย่างชัดเจนแล้ว เมื่อมาขอจดทะเบียนนายทะเบียนพรรคการเมืองก็จะพิจารณาตามเงื่อนไขนั้น และไม่จำเป็นต้องนำมาเขียนเพิ่มเติมในมาตรา ๑๘ แต่ในการพิจารณาชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองก็ต้องไปพิจารณาในส่วนของบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องด้วย

มติที่ประชุม

มาตรา ๑๘

ไม่มีการแก้ไข

“มาตรา ๑๘ บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ จำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน จะยื่นคำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนไว้ก่อนแล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวนตามมาตรา ๙ ก็ได้ แต่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้ง ถ้ามิได้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้คำขอนั้นเป็นอันสิ้นผล

คำขอแจ้ง การยื่นคำขอแจ้ง และการรับแจ้ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ คำขอแจ้งนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วยชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง

ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่แจ้งตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะตามมาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ และภาพ เครื่องหมายของพรรคการเมืองที่มีผู้แจ้งตามวรรคหนึ่งไว้แล้วหรือของพรรคการเมืองที่จดทะเบียน จัดตั้งไว้แล้วหรือที่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา ๙ อยู่ก่อนแล้ว”

มาตรา ๑๙

ไม่มีการแก้ไข

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่ามาตรา ๑๙ เป็นการกำหนดเกี่ยวกับกระบวนการทางธุรการว่าเมื่อมีการตรวจสอบแล้วไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๘ ก็ให้นายทะเบียนแจ้งให้ผู้แจ้งทราบเพื่อให้แก้ไขภายในระยะตามที่นายทะเบียนกำหนด เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ตามเวลาที่นายทะเบียนกำหนด แต่ถ้าให้โอกาสแล้วยังไม่แก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดก็ให้คำข้อนั้นเป็นอันสิ้นผล

มติที่ประชุม

มาตรา ๑๙

ไม่มีการแก้ไข

“มาตรา ๑๙ หากนายทะเบียนเห็นว่าการแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมือง ไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๘ ให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้แจ้งทราบพร้อมด้วยเหตุผลเพื่อแก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน เวลาที่นายทะเบียนกำหนดหรือที่ขยายให้เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน ให้คำข้อนั้นเป็นอันสิ้นผล”

หมวด ๒

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

มติที่ประชุม

หมวด ๒

ไม่มีการแก้ไข

“หมวด ๒

การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง”

มาตรา ๒๐

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

มติที่ประชุม

มาตรา ๒๐

ไม่มีการแก้ไข

“มาตรา ๒๐ ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง แล้วเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้ง พรรคการเมืองต้องไม่ดำเนินกิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรมาแบ่งปันกัน”

มาตรา ๒๑

ไม่มีการแก้ไข

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่ามาตรา ๒๑ เป็นการกำหนดเกี่ยวกับผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองซึ่งก็คือกรรมการบริหาร พรรคการเมือง และได้กำหนดกรอบการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองที่จะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบาย ข้อบังคับ มติพรรค รวมถึงระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ โดยต้อง

กระทำด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน และต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเช่นการคัดเลือกสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือตำแหน่งอื่น หรือแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และได้กำหนดเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าจะต้องรับผิดชอบในเรื่องใดบ้าง และกำหนดหลักการเกี่ยวกับผู้แทนนิติบุคคลตามหลักการนิติบุคคลปกติที่จะต้องไปดำเนินการกับบุคคลภายนอก ซึ่งได้กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนพรรคการเมืองแต่ก็สามารถที่จะมอบหมายให้กรรมการบริหารอื่นทำการแทนก็ได้

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานกรรมการบริหารวิสามัญ ได้สอบถามว่าถ้อยคำตอนท้ายของวรรคแรกที่เขียนว่า “เข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือตำแหน่งอื่น” คำว่า “ตำแหน่งอื่น” หมายรวมถึงการเลือกตั้งขององค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยหรือไม่ ซึ่งนายธนาวัฒน์ สังข์ทอง ได้ให้ข้อมูลว่าตามวัตถุประสงค์หลักของพรรคการเมืองคือการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นสำคัญ ส่วนการเลือกตั้งในระดับอื่นๆ รวมถึงการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหากกฎหมายไม่ได้ห้ามพรรคการเมืองที่จะเข้าไปดำเนินการก็สามารถที่จะกระทำได้

พลเอก วิชิต ศรีประเสริฐ กรรมการบริหารวิสามัญ ได้สอบถามว่ากรณีตามวรรค ๓ การคัดค้านในที่ประชุมต้องทำหนังสือยื่นต่อประธานในที่ประชุมหมายความว่าประธานของที่ประชุมจะไม่มีสิทธิยื่นคัดค้านได้ใช่หรือไม่ ซึ่งหากไม่เป็นเช่นนั้นก็จะเป็นการเปิดช่องทางป้องกันหรือไม่ต้องร่วมรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคที่มีตำแหน่งสำคัญได้ ซึ่งนายธนาวัฒน์ สังข์ทอง ได้ให้ข้อมูลว่าการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหากกรรมการที่เข้าร่วมประชุมไม่เห็นด้วยก็สามารถคัดค้านเพื่อให้มีการบันทึกไว้ในรายงานการประชุมหรือสามารถทำหนังสือคัดค้านเพื่อเป็นหลักฐานได้ แต่อย่างไรก็ตามท้ายที่สุดของกระบวนการพิจารณาสอบสวนหากมีกรณีที่เป็นการลงมติชอบกระบวนการก็จะเป็นเรื่องที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นผู้พิจารณาชี้ขาด ซึ่งจะต้องมีกระบวนการนำสืบที่เข้มข้นและเพียงพอสมควร

รองศาสตราจารย์พิชาย รัตนดิถ ฤ เกิด กรรมการบริหารวิสามัญ ได้สอบถามว่าหากจะเพิ่มถ้อยคำว่า “เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้คัดค้านไว้โดยสุจริต” จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นหรือไม่ ซึ่งนายธนาวัฒน์ สังข์ทอง ได้ให้ข้อมูลว่าในส่วนของวรรค ๓ นี้จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการที่จะให้มีหลักฐานไว้เท่านั้น ส่วนการที่จะแสดงว่าสุจริตหรือไม่เป็นเรื่องที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องพิสูจน์ซึ่งสาระสำคัญในมาตรานี้ยังไม่ใช่เรื่องที่จะต้องมีการตรวจพิสูจน์ถึงความสุจริต

พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารวิสามัญ ได้สอบถามว่าหากไม่ระบุถึงกระบวนการการคัดค้านจะผิดกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือหลักการอื่นหรือไม่ เนื่องจากมติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองย่อมถือได้ว่าเป็นมติของคณะกรรมการบริหารทั้งหมดทุกคนก็ต้องรับผิดชอบร่วมกันทั้งหมด ซึ่งนายธนาวัฒน์ สังข์ทอง ได้ให้ข้อมูลว่าหากไม่ระบุกระบวนการคัดค้านไว้ก็จะมีลักษณะปัญหาเหมือนกับรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ ซึ่งจะทำให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองที่ไม่ได้มีส่วนรู้เห็นด้วยต้องมารับผิดร่วมด้วย

พลเอก มารุต ปิ๋ขโชตะสิงห์ รองประธานคณะกรรมการบริหารวิสามัญ คนที่สอง ได้สอบถามเกี่ยวกับวรรค ๔ ว่าในทางปฏิบัตินั้นหัวหน้าพรรคโดยส่วนใหญ่ก็จะมอบหมายให้รองหัวหน้าพรรคหรือเลขาธิการพรรคแต่ในร่างกฎหมายฉบับนี้กับไม่ปรากฏบทบาทของตำแหน่งรองหัวหน้าพรรคและเลขาธิการพรรคเพราะเหตุผลใด ซึ่งนายธนาวัฒน์ สังข์ทอง ได้ให้ข้อมูลว่าในร่างกฎหมายประกอบ

รัฐธรรมนูญฉบับนี้จะกำหนดเฉพาะตำแหน่งที่ต้องมีความรับผิดชอบที่สำคัญเช่นหัวหน้าพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก ซึ่งจะต้องมีความรับผิดชอบและมีโทษกำกับไว้ด้วย ส่วนตำแหน่งอื่นจะเป็นการตั้งขึ้นมาเพื่อการบริหารจัดการภายในพรรคการเมือง ซึ่งแต่ละพรรคการเมืองสามารถกำหนดขึ้นได้ตามข้อบังคับซึ่งอาจจะมิชื่อเรียกตำแหน่งที่แตกต่างกันออกไปได้ เช่น รองหัวหน้าพรรค ผู้ช่วยหัวหน้าพรรค ที่ปรึกษาหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค เป็นต้น ส่วนในวรรค ๔ จะเป็นการมอบหมายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้นเฉพาะ เช่น เรื่องการเงินการบัญชีของพรรคก็จะมอบหมายให้เหนรัญญิกทำการแทน หรือเรื่องเกี่ยวกับสมาชิกพรรคก็จะมอบหมายให้นายทะเบียนสมาชิกทำการแทน ส่วนกรรมการบริหารอื่นอาจจะมอบหมายให้รองหัวหน้าพรรคดูแลเกี่ยวกับสาขาพรรคหรือมอบหมายให้เลขาธิการพรรคดูแลเรื่องงานธุรการทั่วไปของพรรคก็ได้ ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงเห็นว่าควรกำหนดเฉพาะตำแหน่งที่มีความสำคัญและจะต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายนี้ ส่วนตำแหน่งอื่นๆ ก็ปล่อยให้ เป็นอิสระที่พรรคการเมืองจะกำหนดให้มีขึ้นตามข้อบังคับของพรรคการเมืองนั้นๆ

มติที่ประชุม

มาตรา ๒๑

ไม่มีการแก้ไข

“มาตรา ๒๑ พรรคการเมืองต้องมีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบาย และข้อบังคับของพรรคการเมือง มติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง รวมตลอดทั้งระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ ซึ่งต้องกระทำด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน และต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมและรับผิดชอบอย่างแท้จริง ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือกสมาชิกหรือบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ ตำแหน่งอื่น หรือเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับ กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมาย และข้อบังคับ รวมตลอดทั้งระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า ตนได้คัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยปรากฏหลักฐานการคัดค้านนั้น ในรายงานการประชุมหรือได้ทำหนังสือคัดค้านยื่นต่อประธานในที่ประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ การประชุมนั้นสิ้นสุดลง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับ บุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้เหนรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก หรือกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ทำการ แทนก็ได้”

มาตรา ๒๒**รอกการพิจารณา****ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ**

รองศาสตราจารย์พิชาย รัตนดิถ ฤ กฤเกิด กรรมการวิสามัญ ได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับมาตรา ๒๒ ดังนี้

๑. การทำหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามวรรคแรกที่ต้องกำกับดูแลมิให้สมาชิกกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับ รวมตลอดทั้งระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ ซึ่งคำว่า “สมาชิก” ตามวรรคแรกนั้นอาจมีความหมายที่ตีความได้กว้างเกินไป และหากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองกำกับดูแลไม่ทั่วถึงก็อาจจะถูกกล้งโทษได้ จึงขอเสนอให้มีการจำกัดขอบเขตความหมายของคำว่าสมาชิกเฉพาะผู้ที่มีความสำคัญในกิจกรรมของพรรคการเมืองเท่านั้น อันได้แก่

๑) ผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ในพรรคการเมือง เช่น คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรค หัวหน้าพรรคประจำจังหวัด เป็นต้น

๒) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของพรรค

๓. ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค

๔) เจ้าหน้าที่ของพรรค

๕) ผู้ที่มีหลักฐานชัดเจนว่าทำงานให้พรรค ทั้งที่ทำงานโดยตรงหรือถูกว่าจ้างให้มาทำงานให้พรรค

ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองควรดูแลอย่างใกล้ชิด แต่ไม่ได้หมายความว่าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องดูแลสมาชิกทุกคนของพรรคการเมืองนั้น

๒. กรณีวรรค ๒ ตอนท้ายซึ่งเขียนว่า “หรืออาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด ซึ่งสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา” ควรเพิ่มการรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยหรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อความตอนต้นของวรรค ซึ่งเขียนว่า “เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา”

นายวัลลภ ตังคณานฤกษ์ โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ ได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับมาตรา ๒๒ ดังนี้

๑. กรณีมูลเหตุของความผิดตามวรรค ๒ คือการที่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งมีความชัดเจนอยู่แล้ว ส่วนกรณีตามวรรคแรกคือการกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งหากปรากฏว่าเป็นความผิดตามสองวรรคข้างต้น วรรค ๓ ได้กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีมติหรือสั่งการให้สมาชิกยุติการกระทำนั้นโดยพลัน ประเด็นปัญหาคือเมื่อความผิดนั้นเกิดขึ้นและมีผลแล้วจะสั่งให้ยุติโดยพลันได้อย่างไร

๒. กรณีตามวรรค ๓ ที่เขียนว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีมติหรือสั่งการให้สมาชิกยุติการกระทำนั้นโดยพลัน” ซึ่งการจะมีมติหรือคำสั่งได้นั้นคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องประชุมเพื่อมีมติหรือออกคำสั่ง ดังนั้นกรณีจึงเป็นปัญหาว่าจะถือว่าเป็นการกระทำโดยพลันได้อย่างไร

๓. กรณีตามวรรคแรกที่กำหนดว่ากระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย อาจตีความได้กว้างถึงกฎหมายอื่นนอกจากกฎหมายเลือกตั้งตามวรรค ๒ ใช่หรือไม่ ซึ่งหากตีความได้เช่นนั้นก็จะทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีภาระที่จะต้องทำการประชุมเพื่อมีมติหรือออกคำสั่งอยู่ตลอดเวลา

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤตที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลว่า เจตนารมณ์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ได้ยกร่างมาตรานี้ก็เพื่อที่จะควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกพรรคการเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ในทางการเมือง เช่นการทำหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส่วนการกระทำความผิดโดยส่วนตัว เช่นการไปฆ่าคนตายหรือประทุษร้ายตัวเองเป็นอันพาลคงไม่ใช่ความมุ่งหมายของมาตรานี้ และการเขียนมาตรานี้ก็ไม่ได้มุ่งหมายที่จะไปควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกพรรคการเมืองในทุกด้าน ดังนั้นความหมายของคำว่า “สมาชิก” ตามวรรคแรกก็คงไม่ได้มุ่งหมายที่จะหมายรวมถึงสมาชิกทุกคนแต่มุ่งหมายเป็นการควบคุมเฉพาะผู้ที่ต้องดำเนินการทางการเมืองเป็นสำคัญ

ประการที่สอง กรณีที่หากมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา อาจมีการกระทำของสมาชิกพรรคการเมืองที่จะเข้ามาก้าวก่ายหรือแสดงพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ในการควบคุมกำกับดูแลกฎหมายก็จึงมุ่งหมายเพื่อไม่ให้เกิดการกระทำความผิดที่ต่อเนื่องออกไปอีก ส่วนที่ผิดแล้วก็คงจะไปทำอะไรไม่ได้คงได้แต่เพียงการตักเตือนไม่ให้เกิดการฝ่าฝืนนั้นอีกต่อไป

ประการที่สาม กรณีการกระทำที่อาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด ซึ่งสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามวรรค ๒ นั้น เห็นว่าการกระทำของพรรคการเมืองเมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นคุณต่อพรรคการเมืองของตนอยู่แล้ว เช่นการโฆษณาหาเสียง แต่ที่เขียนจำกัดไว้เฉพาะการเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาก็ด้วยเหตุผลที่ว่า การดำเนินการดังกล่าวพรรคการเมืองจะต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง ส่วนการกระทำที่เป็นโทษเมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็จะเข้าลักษณะความผิดตามกฎหมายเลือกตั้ง

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง กรรมาธิการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่ากรณีมาตรา ๒๒ เป็นการวางหลักการเกี่ยวกับความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่จะต้องควบคุมกำกับดูแลสมาชิกพรรคการเมืองในฐานะที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเท่านั้น ไม่ได้หมายรวมถึงฐานะของบุคคลทั่วไป ส่วนที่มีความมุ่งเน้นสำคัญในการควบคุมเมื่อมีการเลือกตั้งตามวรรค ๒ และวรรค ๓ ก็เพื่อให้การเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมจึงมีมาตรการที่ให้พรรคการเมืองต้องควบคุมสมาชิกพรรคและกรณีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาพรรคการเมืองต้องไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ส่วนกรณีวรรค ๓ เป็นมาตรการที่เขียนไว้เพื่อให้เกิดการดูแลที่ทั่วถึงหากยังไม่มีกฎหมายตามวรรคแรก หรือยังไม่มีมีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งตามวรรค ๒ ซึ่งก็ให้เป็นความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่จะต้องกำกับดูแลสมาชิกพรรคไม่ให้กระทำการที่จะทำให้เกิดความเสียหายหรือทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม ซึ่งหากพบเห็นการกระทำที่ฝ่าฝืนก็ต้องสั่งให้ระงับการกระทำ แต่หากได้กระทำการฝ่าฝืนไปแล้วก็ต้องมีมาตรการบังคับว่าอย่าให้เกิดกรณีเช่นนั้นขึ้นอีก และรายงานให้คณะกรรมการทราบเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานกรรมาธิการวิสามัญ ได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับคำว่า “สมาชิก” ในวรรคแรกกว่าจะทำให้ตีความได้กว้างเกินไป จึงเห็นว่าควรเขียนให้ชัดเจนได้หรือไม่ว่าจะหมายถึงกลุ่มบุคคลใดบ้าง และคำว่า “กฎหมาย” ควรเขียนให้ชัดเจนด้วยว่าคือกฎหมายฉบับใดบ้าง เพื่อไม่ให้เกิดการตีความได้กว้างเกินไป ซึ่งนายธนาวัฒน์ สังข์ทอง ได้ให้ข้อมูลว่าหากเขียนให้ชัดเจนว่าสมาชิกหมายถึงใครบ้าง หรือกฎหมายหมายถึงกฎหมายฉบับใดบ้างก็อาจทำให้เกิดปัญหาการบังคับใช้ซึ่งก็จะเกิดความสับสนในทางปฏิบัติ และจะเป็นการกำหนดขอบเขตมากเสียจนคณะกรรมการเลือกตั้งไม่สามารถดำเนินการเกี่ยวกับพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพได้อีกเช่นกัน

พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญ ได้สอบถามเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาลงโทษและบทลงโทษในวรรค ๔ ว่ามีกระบวนการพิจารณาอย่างไร จะมีการออกกฎหมายลำดับรองมาดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้หรือไม่ และการกำหนดเวลา ๒๐ ปี มาจากฐานคิดใด ซึ่งนายธนาวัฒน์ สังข์ทอง ได้ให้ข้อมูลว่าการกำหนดโทษ ๒๐ ปี มาจากกฎหมายการเลือกตั้งที่กำหนดให้เพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี แต่ในฐานะที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องดูแลความเรียบร้อยของพรรคการเมืองซึ่งเป็นองค์กรที่สำคัญทางการเมือง จึงควรที่จะมีความรับผิดชอบที่สูงขึ้น และควรได้รับโทษที่หนักกว่าผู้สมัคร และเป็นไปตามอัตราส่วนความรับผิดชอบของการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและไม่เที่ยงธรรม ซึ่งผู้สมัครจะกำหนดไว้ ๑๐ ปี และคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองในฐานะมีความรับผิดชอบที่สูงกว่าจึงกำหนดไว้ ๒๐ ปี อย่างไรก็ตามก็ยังสามารถตรวจสอบหรือต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมได้โดยใช้ช่องทางของศาลรัฐธรรมนูญได้ ส่วนการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อมาดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบจะมีบทบัญญัติให้อำนาจไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานกรรมการการวิสามัญ ได้สอบถามว่าโทษห้ามมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองจนกว่าจะพ้นเวลาสี่ปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง หมายความว่าบุคคลนั้นยังสามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และสามารถที่จะไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นได้อยู่หรือไม่ ซึ่งนายธนาวัฒน์ สังข์ทอง ได้ให้ข้อมูลว่าตามมาตรานี้บุคคลที่ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะถูกตัดสิทธิเฉพาะการที่จะเข้าไปดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการพรรคหรือการไปก้าวกายสิ่งการหรือการมีตำแหน่งบริหารในพรรคการเมืองเพียงเท่านั้น ส่วนสิทธิที่จะเป็นสมาชิกพรรคหรือการที่จะไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นก็ยังมีเช่นเดิมไม่ถูกตัดสิทธิ

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานกรรมการการวิสามัญ ได้สอบถามเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ถ้อยคำในวรรค ๓ ที่ใช้คำว่า “เมื่อความปรากฏ” แต่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการโดยพลันนั้น จะมีกระบวนการพิจารณาสอบสวน สืบสวน อย่างไรหรือไม่

๒. กรณีเมื่อได้รับโทษเกี่ยวกับการเป็นคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามวรรค ๔ แล้วยังต้องได้รับโทษตามมาตรา ๙๘ อีก จะเป็นการลงโทษซ้ำซ้อนหรือไม่

ซึ่งนายธนาวัฒน์ สังข์ทอง ได้ให้ข้อมูลว่ากรณีโทษตามมาตรา ๙๘ เป็นโทษที่เกิดจากการที่หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง พบเห็นการฝ่าฝืนแล้วไม่รายงานให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองทราบ ซึ่งเป็นคนละลักษณะไม่ใช่การลงโทษที่ซ้ำซ้อน

ส่วนกรณี “เมื่อความปรากฏ” ตามวรรค ๓ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และคำว่า “โดยพลัน” ก็เป็นเรื่องที่ข้อบังคับของพรรคการเมืองจะกำหนดขึ้นว่าจะมีวิธีการกระบวนการดำเนินการพิจารณาสอบสวนให้ชัดเจนอย่างไร

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญ ได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับถ้อยคำในวรรค ๓ ที่ว่า “เมื่อความปรากฏ” อาจมีที่มาได้จากหลากหลายทางจึงอาจเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ และหากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้ประชุมกันเพื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติกรรมหรือการกระทำนั้นไม่ผิดจะมีมาตรการดำเนินการอย่างไร ซึ่งนายธนาวัฒน์ สังข์ทอง ได้ให้ข้อมูลว่ากรณีเมื่อมีความปรากฏขึ้นก็เป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการตามวิธีการ กระบวนการ หรือหลักเกณฑ์ ที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมืองเพื่อที่จะตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าเป็นการฝ่าฝืนจริงตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ หากจริงก็ต้องมีมติสั่งการให้ยุติการดำเนินการ ซึ่งกรณีการสั่งการนั้นคณะกรรมการอาจกำหนดเป็น

มติของที่ประชุมหรือจะมอบหมายให้กรรมการบริหารพรรคคนใดทำการแทนก็ได้ และเมื่อมีการสั่งการแล้วก็ให้แจ้งนายทะเบียนทราบต่อไป ทั้งกรณีที่ได้อำนาจให้ยุติแล้วหรือกรณีที่พิจารณาแล้วไม่มีเหตุเกิดขึ้นจริง เพื่อที่นายทะเบียนจะได้รับทราบว่าคณะกรรมการบริหารพรรคได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว แต่หากไม่ดำเนินการก็เป็นเรื่องของการละเลยไม่ปฏิบัติตามซึ่งจะมีโทษตามมาตรา ๙๘

พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารพรรค ได้สอบถามเกี่ยวกับกรณีตามวรรค ๓ หากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้ดำเนินการพิจารณาสอบสวนแล้ว มีมติเห็นว่าไม่เป็นความผิดและรายงานให้นายทะเบียนทราบแล้ว จะมีมาตรการตรวจสอบสองคณะกรรมการอีกหรือไม่ ซึ่งนายธนาววัฒน์ สังข์ทอง ได้ให้ข้อมูลว่าโดยปกติก็เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่จะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือกำกับติดตามอีกรอบ แต่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินการก็เป็นหน้าที่ของผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะให้ข้อมูลต่อไป

นายวัลลภ ตังคณานูรักษ์ โฆษกคณะกรรมการบริหารพรรค ได้มีข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับวรรค ๓ ว่ากรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากนายทะเบียนเป็นที่เข้าใจได้ชัดเจนว่าจะต้องผ่านกระบวนการสอบสวนหรือไต่สวนมาพอสมควรแล้ว แต่กรณีที่เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง เป็นไปได้หรือไม่ที่จะต้องมีการกระบวนการให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องไต่สวนโดยพลันก่อน ซึ่งศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต ได้ให้ข้อมูลว่าในส่วนของถ้อยคำที่ว่า “เมื่อความปรากฏ” ย่อมเป็นที่เข้าใจได้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดโดยชัดแจ้งแล้ว

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานกรรมการบริหารพรรค ได้อธิบายสรุปและให้ข้อสังเกตไว้ว่าควรเขียนกำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า “สมาชิก” ในวรรคแรก ให้หมายถึงเฉพาะผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองเท่านั้น และคำว่า “กฎหมาย” ก็ควรให้หมายถึงความถึงเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองและการเลือกตั้งเท่านั้นไม่ให้หมายถึงกฎหมายอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ขอให้กรรมการบริหารพรรคซึ่งเป็นผู้แทนจากสำนักงานกฤษฎีกาได้ยกร่างเกี่ยวกับข้อความดังกล่าวให้ชัดเจน เพื่อที่จะนำกลับมาพิจารณาในประเด็นนี้อีกครั้งในคราวต่อไป

มติที่ประชุม

มาตรา ๒๒

รอกการพิจารณา

“มาตรา ๒๒ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลมิให้สมาชิกกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับ รวมถึงข้อบังคับพรรค และคำสั่งของคณะกรรมการ

เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลมิให้สมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองกระทำการในลักษณะที่อาจทำให้การเลือกตั้งหรือการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรืออาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใดซึ่งสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากนายทะเบียนว่าสมาชิกกระทำการอันอาจมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีมติหรือสั่งการให้สมาชิกยุติการกระทำนั้นโดยพลัน และกำหนดมาตรการหรือวิธีการที่จำเป็น

เพื่อมิให้สมาชิกผู้ใดกระทำการอันอาจมีลักษณะดังกล่าวอีก แล้วแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีมติ

ในกรณีที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนว่าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามวรรคสาม ให้นายทะเบียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ คำสั่งดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุดังกล่าวดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองจนกว่าจะพ้นเวลาสี่สิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งของคณะกรรมการต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว

ห้ามมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองนั้น เว้นแต่จะเป็นการดำเนินการตามสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ และห้ามมิให้มีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือตำแหน่งอื่นหรือการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

- กำหนดการประชุมครั้งต่อไป

ที่ประชุมมีมติให้มีการประชุมครั้งต่อไป ในวันจันทร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการบริหาร หมายเลข ๓๐๙ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

เมื่อได้เวลาอันสมควรแล้ว พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการบริหารวิสามัญ ได้กล่าวขอบคุณกรรมการวิสามัญและผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านและขอปิดการประชุม

เลิกการประชุมเวลา ๑๒.๑๐ นาฬิกา

จัดทำแล้วเสร็จเมื่อ... 28 / 4 / 60

นายณัฐพล สิงห์สิริสิทธิ์ วิทยากรปฏิบัติการ

กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๑

ผู้จัดบันทึกการประชุม

..... Smmv ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานฯ ตรวจ

มตรับรองบันทึกการประชุม

ครั้งที่ 5 /

วันที่ 2 / 5 / 60

..... W ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑ ทราบ

นายณัฐพล สิงห์สิริสิทธิ์

วิทยากรปฏิบัติการ

กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๑

สำนักกรรมการ ๑

ผู้จัดบันทึกการประชุม